

УДК 371.383(082.1)

Нестерчук Д.М., к.т.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

АНАЛІЗ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА У ВНЗ

Анотація. робота присвячена аналізу виховних технологій та їх впровадженню при формуванні особистості студента у ВНЗ.

Ключові слова: виховні технології, студент, колективна творча справа, особистість.

Постановка проблеми. Виховні технології - це система науково-обґрунтованих прийомів і методів, що сприяють встановленню таких відносин між суб'єктами виховного процесу, при яких в безпосередньому контакті досягається поставлена мета - залучення тих, кого виховують, до загальнолюдських культурних цінностей. Термін «технологія» (з грецької *techne* – майстерність та *logos* – вчення, поняття) в педагогічну науку прийшло ще у 20 – роки ХХ століття. Науковий термін «технологія виховання» вперше ввів в педагогічну науку А.С.Макаренко [1].

Виховання особистості та її навчання - це нескінченний процес, який взаємопов'язаний, бо не можна виховувати при передачі знань, адже тільки знання формують творчу людину.

Освіта, навчання, виховання... Три головні частини педагогічного процесу. Так було до нас, так є зараз і так буде в майбутньому.

В наш час велике значення має моральна спрямованість здобутих знань. Чим багатша на знання молода людина, тим вище повинен бути рівень розвитку її загальнолюдських цінностей: громадська активність, відповідальне ставлення до справи, вміння враховувати загальні інтереси, вміння підкорятися та управляти колективом.

Отже, перед викладачами та вихователями (кураторами) в сучасному ВНЗ постає завдання навчитися бути митцем виховної роботи, володарем новітніх технологій виховного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми виховної діяльності немалою мірою досліджені в сучасній педагогіці та психології, так загальні питання теорії і практики виховної роботи розглянуті в роботах А. М. Алексюка, А. С. Макаренко,

В. О. Сухомлинського та ін.), проблема організації виховної роботи зі студентами різних типів навчальних закладів висвітлені в наукових роботах С. С. Вітвицької, С. Г. Карпенчука, а О. В. Винославська та С. Д. Смирнов аналізувати педагогічні умови організації позааудиторної виховної роботи у вищих закладах освіти [1...4].

Академік І. Д. Бех вважає, що саме особистісно зорієнтовані виховні технології започатковують і підтримують уявлення молодшої людини про себе як особистість, що перш за все проявляється в інших людях – і настільки, наскільки він змінює їх духовне життя. За такого підходу молода людина усвідомлює, що він може стати розвиненою особистістю лише через свої добродійні вчинки [5].

Водночас, розробка довершених універсальних теорій, які можна було б покласти в основу організації виховної роботи у ВНЗ, ще не завершена, тому то проведення подальших досліджень з метою підвищення ефективності здійснення виховного процесу в умовах вищого навчального закладу є актуальним і необхідним.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є аналіз новітніх виховних технологій при вихованні особистості у ВНЗ.

Виклад основного матеріалу досліджень.

Таврійський державний агротехнологічний університет (ТДАТУ) працює на перспективу. Випускники ТДАТУ покликані нести загальнолюдські та національні морально-духовні цінності, а також випускники повинні усвідомлювати, що наукові знання, найновіші виробничі технології мають сенс лише тоді, коли вони спиратимуться на високий рівень морально-духовної вихованості їх носіїв. У системі професійної підготовки фахівців у ВНЗ продовжується процес реалізації вимог програми виховання всебічно розвиненої особистості.

У виховній роботі зі студентською молоддю варто використовувати різні форми: безпосередню навчальну та виробничу діяльність, участь у громадських справах, поводження у побуті.

Отже, не варто виносити завдання виховання за рамки навчального процесу. Треба зважати на дієвість і впливовість великого спектру форм діяльності, які сприяють формуванню всебічно розвиненої особистості, а саме, навчальні аудиторні заняття, практика, наукові гуртки, творчі студії, екскурсії, походи, різноманітні форми і види суспільно-корисної праці, акції милосердя [4].

Усім відомо, що студентський вік охоплює і пізній дитячий та юнацький період, а також й частину дорослого етапу розвитку і становлення

людини. Цей вік характеризується найбільш сприятливими умовами для психологічного, біологічного і соціального розвитку. В цей період найвища швидкість пам'яті, реакції, пластичності у формуванні навичок. В особистості на цьому етапі домінантним є:

- становлення характеру та інтелекту;
- активно розвиваються морально-ціннісні й естетичні почуття;
- дуже швидко освоюються соціальні ролі дорослого;
- формуються і закріплюються схильності і інтереси;
- визначаються життєві цілі й прагнення [4, 5].

Тому то організація виховної роботи у ВНЗ, в кінцевому результаті, сформує багатогранну, цілісну, всебічно розвинену особистість.

Розглянемо роль куратора академічної групи, як суб'єкта виховної роботи.

Діяльність куратора академічної групи студентів ВНЗ повинна бути спрямована на:

- формування культури і професійних якостей сучасного спеціаліста;
- набуття студентами групи сучасного досвіду успадкування духовних надбань українського народу;
- залучення студентів до наукової роботи;
- проведення національно-культурної, просвітницької та організаційно-педагогічної роботи серед молоді;
- формування історичної пам'яті, національної свідомості, гідності та чіткої громадянської позиції студента;
- постійне співробітництво, співтворчість зі студентським активом та органами студентського самоврядування, молодіжними творчими об'єднаннями, рухами, а також організація життєдіяльності колективів академічних груп, розвиток ініціативи, творчості, самостійності, набуття організаторських знань, умінь і навичок;
- проведення виховної роботи зі студентами, які мешкають у гуртожитках, сприяння організації їх здорового способу життя, вирішення житлово-побутових проблем;
- постійне проведення психолого-педагогічної діагностики рівня інтелектуального розвитку та моральної вихованості студентів;
- спонукання студентів до активної протидії проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадській діяльності, вживанню наркотичних речовин, алкогольних напоїв, куріння [2, 4].

Значне місце в системі формування всебічно розвиненої особистості студента повинні займати позааудиторні форми виховання, при цьому

заслуговує на увагу виховна технологія «Колективна творча справа» (КТС) за методикою проф. Іванова І.П.

Спрямованість методики – це прагнення до спілкування та до пізнавальної активності особистості.

Аналіз літературних джерел [1...4, 6] показав, що головним змістом виховної технології «Колективна творча справа» (КТС) є радість творчого самовираження молодшої людини в поєднанні з потребою бути корисним людям, це позитивна активність студентів, не тільки глядацька, але й діяльнісна.

Здійснимо аналіз стадій (етапів) організації КТС:

- етап 1: спільне рішення колективу щодо майбутньої справи: її користь, радість для людей, згуртування колективу. Роль куратора – це опитування молоді: «Що ми можемо зробити?», «Хто братиме участь?», «Хто буде організатором?», «Коли ми будемо це робити?»;

- етап 2: колективне планування: авторство особистих ідей та пропозицій, визначення оптимального для певних умов варіанту справи. Слід відзначити, що головна роль на цьому етапі відводиться молоді;

- етап 3: колективна підготовка справи повинна базуватись на дружній груповій роботі, на добровільності прийняття ролей та доручень у справі, організація контролю за виконанням завдань;

- етап 4: проведення справи – це загальне дійство, в якому згуртована одна команда для реалізації загального плану;

- етап 5: колективний аналіз результатів повинен надати відповіді на основні питання: «Як ми організували справу?», «Як ми проявили свою колективність?» та «Який внесок кожного з нас в колективну справу?», «Хто показав себе з кращого боку і чому?», «Кому можна висловити подяку від колективу?». Спираючись на позитивний досвід, який учасники КТС набули при організації та проведенні КТС, куратор повинен переконати молодь у необхідності подальшої колективної роботи по поліпшенню життя українців. Слово куратора – це роздуми вголос, це нові цікаві ідеї, нові завдання, нові пропозиції.

- етап 6: програма наступних дій [2, 3].

Розглянемо особливості діяльності куратора на кожному етапі підготовки і проведення КТС:

- на 1 етапі куратор не повинен диктувати, нав'язувати своїх думок, а повинен міркувати разом з молоддю, пояснити не зрозуміле. Тон бесіди доброзичливий, товариський;

- на 2 етапі порівнює разом з молоддю висунуті варіанти, ставить

запитання для уточнення плану справи. Визначальну роль відіграє взаємне переконання і дорослого і молоді у необхідності майбутньої КТС. Молодь при цьому навчається творчому пошуку найкращого варіанта вирішення завдання, а куратор привчає кожного учасника КТС до такого пошуку;

- на 3 етапі куратору не можна допускати тиску на молодь, це не викличе подальшого ентузіазму у молодій людині, як наслідок, це призведе до втрати інтересу до КТС. Куратор, як старший наставник, повинен уміти користуватися такими педагогічними засобами, які збуджують молодь до творчої і самостійної участі в здійсненні КТС, а саме: ефект «сюрпризу для всіх», добра порада, довіра з дорученням, допомога куратору, схвалення та похвала, а також винагорода для кожного від імені усього колективу;

- на 4 етапі куратор повинен показувати молоді бадьорий настрій, володіти добрим жартом, радісною перспективою близького успіху від справи, зі смаком перемоги над власними недоліками;

- на 5 етапі куратор повинен проявити якомога більше педагогічного такту до особистості студента, надати адекватну оцінку результатів КТС;

- на 6 етапі куратору необхідно проявити свої організаторські здібності та конструктивні вміння, далекоглядність для реалізації майбутніх КТС [4, 6].

Висновки.

Впровадження виховних технологій при вихованні особистості студента у ВНЗ потребує постійного вдосконалення, пошуку і приведення в дію нових форм впливу на студентів, відпрацювання нових методик.

Разом з тим, потрібно активізувати традиційні види діяльності, збереження досягнень минулого. Виховання повинно носити творчий характер, орієнтуючись на проблеми, які пов'язані із специфікою ВНЗ.

Надзвичайно важливе завдання адміністрації ВНЗ і органів самоврядування полягає у створенні належних умов для розвитку та задоволення культурних потреб студентів, для їх самореалізації.

Випускники університету мають бути не просто знаючими спеціалістами, а людьми творчими, духовно багатими із демократичним світобаченням.

Бібліографічний список.

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія.: Підручник. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Винославська О. В. Психологія: Навч. посіб. для студ. вузів / Ред. О. В. Винославська. – К.: ІНКОС, 2005. – 352 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. / С.С.Вітвицька. – Київ: Центр

навчальної літератури, 2003. – 316 с.

4. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. / А.І. Кузьмінський. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 485 с.

5. Бех І.В. Особистісно зорієнтоване виховання: Наук. – метод. посіб. / І.В.Бех. – К.: Ін-т змісту і методів навчання, 1998. – 204 с.

6. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О.М.Пєхота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін., за ред. О.М.Пєхоти. – К.: А.С.К., 2004. – 256 с.

Nesterchuk D.N. Analysis and implementation of educational technologies in formation of student's personality at university

Summary. the paper is devoted to the analysis of educational technologies and their implementation in the education of the student's personality at university.

Key words: educational technology, student, collective creative task, personality.

УДК 378.147

Олексієнко В.О., к.т.н., доцент

Ялпачик Ф.Ю., к.т.н., професор

Таврійський державний агротехнологічний університет

**ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ
ДИСЦИПЛІН З ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ
ПРОДУКЦІЇ**

Анотація. В статті розглянуто проблемні моменти впровадження освітніх інновацій в навчальний процес і запропоновано методiku підвищення ефективності підготовки студентів до підсумкового контролю.

Ключові слова: освітні інновації, аналіз досліджень, підсумковий контроль, підготовка студентів, високий результат, ефективність навчання, якість знань.